

॥ तैत्तिरीय संहिता ॥

॥ काण्डम् ६ ॥

॥ प्रथमः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां षष्ठमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

प्राचीनव॑शं करोति देवमनु॒ष्या दि॒शो व्य॑भजन्त॒
प्राचीं॑ दे॒वा द॑खि॒ष्णा पि॒तरः प्र॒तीचीं॑म्मनु॒ष्या उदी॑ची॒
रु॒द्रा यत्प्राचीन॑व॒शं करोति॑ दे॒वलोक॑मे॒व तद्य॑ज॒मान
उ॒पाव॑र्तते॒ परि॑ श्रयत्यन्त॒र्हितो॑ हि दे॒वलोक॑ो म॒नुष्यलो॑का॒
न्नास्मा॑ल्लो॒कात्स्वे॑तव्यमि॒वेत्याहुः॑ को हि तद्वे॒द यद्य॑मुष्मि॒ल्लोके॑
ऽस्ति॑ वा न वेति॑ दि॒क्ष्वती॑का॒शान्क॑रोति॥१॥

उ॒भयो॑र्लो॒कयो॑र॒भिजि॑त्यै केशश्म॒श्रु व॑पते न॒खानि॒ नि
कृ॑न्तते मृ॒ता वा ए॒षा त्वग॑मे॒ध्या यत्के॑शश्म॒श्रु मृ॒तामे॒व
त्वच॑ममे॒ध्याम॑प॒हत्य॑ य॒ज्ञियो॑ भू॒त्वा मे॒धमु॑पैत्यङ्गि॒रसः सु॒वर्गं
लो॒कं यन्तो॑ऽप्सु दी॒ख्यात॑पसी॒ प्रावे॑शयन्न॒प्सु स्ना॑ति
सा॒ख्यादे॒व दी॒ख्यात॑पसी॒ अव॑ रुन्दे ती॒र्थे स्ना॑ति ती॒र्थे हि ते
ताम्प्रावे॑शयन्ती॒र्थे स्ना॑ति॥२॥

ती॒र्थमे॒व सं॑मा॒नानां॑ भवत्य॒पोऽऽ॒ज्ञात्यन्तर॑त ए॒व मे॒ध्यो
भवति॑ वास॑सा दी॒र्षय॑ति सौ॒म्यं वै र॒क्षोमं॑ दे॒वता॑या सोम॑मेष
दे॒वता॑मु॒पैति॑ यो दी॒र्षते॑ सोम॑स्य त॒नूर॑सि त॒नुव॑म्मे पा॒हीत्या॑ह
स्वामे॒व दे॒वता॑मु॒पैत्यथो॑ आ॒शिष॑मे॒वैता॑मा शा॒स्तेऽग्ने॑स्तू॒षाधा॑नं
वा॒योर्वा॑त॒पान॑म्पितृ॒णान्नी॒विरोष॑धीनाम्प्रघा॒तः॥ ३॥

आ॒दि॒त्यानां॑ प्राची॒नता॒नो वि॒श्वेषां॑ दे॒वाना॒मोतु॑र्न॒र्षत्रा॑णामती॒व
ए॒तत्सर्व॑दे॒वत्यं॑ यद्वासो॑ यद्वास॑सा दी॒र्षय॑ति सर्वा॑भिरे॒वेन॑
दे॒वता॑भिर्दी॒र्षय॑ति ब॒हिःप्रा॑णो वै म॑नु॒ष्यस्त॑स्याश॑नम्प्रा॒णो-
ऽऽ॒ज्ञाति॑ स॒प्रा॑ण ए॒व दी॑र्षत आ॒शितो॑ भवति
यावा॑ने॒वास्यं॑ प्रा॒णस्तेन॑ स॒ह मे॒धमु॒पैति॑ घृ॒तं दे॒वाना॑म्मस्तु
पितृ॒णान्नि॒ष्प॑क्म॒न्नुष्या॑णान्तद्वै॥ ४॥

ए॒तत्सर्व॑दे॒वत्यं॑ यन्न॒वनी॑तं यन्न॒वनी॑तेनाभ्य॒ङ्गे सर्वा॑
ए॒व दे॒वताः॑ प्रीणा॒ति प्र॑च्यु॒तो वा ए॒षोऽस्मा॑ल्लो॒कादग॑तो
दे॒वलो॒कं यो दी॑र्षि॒तोऽन्त॑रे॒व न॒वनी॑तन्तस्मान्न॒वनी॑तेनाभ्य॒ङ्गे-
ऽनु॒लो॒मं यजु॑षा॒ व्यावृ॑त्या॒ इन्द्रो॑ वृ॒त्रम॑हन्तस्य क॒नीनि॑का
परा॑प॒त॒त्तदा॑ञ्जनम॒भव॑द्यदाङ्गे च॒र॒ष्युरे॒व भ्रातृ॑व्यस्य वृ॒ङ्गे
द॒र्षि॒णम्पूर्व॑माङ्गे॥ ५॥

स॒व्य॑ हि पूर्व॑मनु॒ष्या आ॒ञ्जते॒ न नि धा॑वते नी॒व हि
मनु॒ष्या धा॑वन्ते पञ्च॒ कृत्व॒ आङ्गे॒ पञ्चा॑खरा प॒ङ्क्तिः पाङ्क्तो॑
य॒ज्ञो य॒ज्ञमे॒वाव॑ रु॒न्दे परि॑मित॒माङ्गेऽप॑रि॒मित॑ ॥ हि मनु॒ष्या
आ॒ञ्जते॒ सत॑ल॒याङ्गेऽप॑तूल॒या हि मनु॒ष्या आ॒ञ्जते॒ व्यावृ॑त्त्यै
यदप॑तूल॒याञ्जीत॑ वज्रं इ॒व स्या॒त्सत॑ल॒याङ्गे मि॒त्रत्वा॑य ॥ ६ ॥

इन्द्रो॑ वृ॒त्रम॑ह॒न्त्सोऽ३ पोऽ३ भ्य॑म्रियत॒ तासां॑
यन्मे॑ध्यं य॒ज्ञिय॑ ॥ सदे॑व॒मासी॑त्तदपो॒दक्रा॑म॒त्ते द॒र्भा
अ॑भवन् यद॒र्भपु॑ञ्जी॒लैः प॒वय॑ति॒ या ए॒व मे॒ध्या
य॒ज्ञियाः सदे॑वा आप॒स्ताभि॑रे॒वैन॑म्पवयति॒ द्वाभ्यां॑
पव॑यत्यहोरा॒त्राभ्या॑मे॒वैन॑म्पवयति॒ त्रिभिः॑ प॒वय॑ति॒ त्रयं॑
इ॒मे लो॒का ए॒भिरे॒वैन॑ लो॒कैः प॒वय॑ति प॒ञ्चभिः॑ ॥ ७ ॥

प॒वय॑ति पञ्चा॑खरा प॒ङ्क्तिः पाङ्क्तो॑ य॒ज्ञो य॒ज्ञायै॒वैन॑म्पवयति
ष॒ङ्क्तिः प॒वय॑ति॒ षड्वा ऋ॒तव॑ ऋ॒तुभि॑रे॒वैन॑म्पवयति॒ स॒प्तभिः॑
पव॑यति॒ स॒प्त छ॒न्दाँसि॑ छ॒न्दोभि॑रे॒वैन॑म्पवयति॒ न॒वभिः॑
पव॑यति॒ न॒व वै पु॑रु॒षे प्रा॒णाः स॒प्राण॑मे॒वैन॑म्पव॒
य॒त्येक॑वि॒ंश॒त्या प॒वय॑ति॒ दश॒ ह॒स्त्या अ॒ङ्गुल॑यो दश॒
प॒द्या आ॒त्मैक॑वि॒ंशो या॒वाने॒व पु॑रु॒षस्त॑मप॒रि॒वर्ग॑म् ॥ ८ ॥